

ቀዳሚ

adj. , fem. ቀዳሚት ፣, Pl. ቀደምት ፣, fem. ቀዳምያት ፣ A) Adj. 1) *primus* , *prior* (adj. ordinale) Gen. 32,18; Ex. 12,15; Ex. 12,16; Ex. 40,2; 4 Reg. 1,14; Dan. 9,1; 4 Esr. 9,5; Koh. 1,11; Matth. 10,2; Matth. 17,27; Matth. 19,30; Matth. 20,8; Matth. 20,10; Luc. 2,2; 1 Cor. 15,45; Apoc. 21,1; እምቀዳሚ ፣ እስከ ፣ ተፍጻሜቱ ፣ Hen. 2,2; ጽላት ፣ ከመ ፣ ቀዳምያት ፣ Ex. 34,1; በዓለ ፣ ቀዳሚ ፣ ማእረር ፣ Kuf. p. 63; Kuf. p. 79; ቀዳሚ ፣ መጽሐፍ ፣ *primae literae* Hebr. 5,12; እምነ ፣ ቀዳሚ ፣ መዋዕልኪ ፣ Judith 8,29; አይኑ ፣ ትእዛዝ ፣ ቀዳሚት ፣ Marc. 12,28; ዘቀዳሚ ፣ ወዘደኃሪ ፣ Ps. 138,4; መጻሕፍት ፣ ዘቀዳሚ ፣ ወዘደኃሪ ፣ *libri prioris et posterioris* (sc. Testamenti, seu V. et N.) Lud. e Syn. Ubi ቀዳሚ ፣ per se ponitur, pron. suff. ሁ ፣ assumere amat: ቀዳሚሁ ፣ እምላዕለ ፣ ብእሲት ፣ ወጽአት ፣ ኀጢአት ፣ Sir. 25,24; Joh. 1,1; ቀዳሚሁ ፣ አበዊክሙ ፣ Jes. 43,27; vid. etiam sub litera C infra; etiam ubi Adjectivi vice fungitur, pronomen suff., substantivo affigendum, ad se trahere potest: በዓመት ፣ ቀዳሚሁ ፣ ለዝ ፣ ሱባዔ ፣ Kuf. p. 46; passim substantivo ope pron. relativi adjungitur, ut: ተአምር ፣ ዘቀዳሚ ፣ Ex. 4,8 (coll. Gen. 32,18; 4 Esr. 9,5). 2) *pristinus* , *prior* , *superior* , *priscus* , *antiquus* ፣ ነገሥት ፣ ቀደምት ፣ 2 Par. 1,12; Jes. 19,11; ነቢያት ፣ ቀደምት ፣ Zach. 1,4; በመዋዕለ ፣ ቀደምት ፣ ἐν ταῖς πρότερον ἡμέραις Judith 8,18; ቀደምተ ፣ ዓለም ፣ Job 8,8; Sir. 2,10; Kuf. 23; Hen. 37,2; ቀደምት ፣ እለ ፣ ዶርባሕ ፣ Sir. 16,7; አበው ፣ ቀደምት ፣ (*patriarchae*) Hen, 70,4; Act. 7,8; οἱ ἀρχαῖοι Matth. 5,21; 2 Reg. 20,18; 3 Reg. 3,1. 3) *princeps* ፣ ቀደምት ፣ αἱ ἀρχαί *principatus* Eph. 3,10; Col. 1,16 Col. 2,15; Tit. 3,1; Rom. 8,38. B) Subst. abstr. , et ቀዳሚ ፣ et ቀዳሚት ፣ {DiL.0464} 1) ቀዳሚ ፣ *initium* , *principium* , *primordium* ፣ ቀዳሚሃ ፣ ለጥበብ ፣ ፈሪሀ ፣ እግዚአብሔር ፣ Ps. 110,9; Prov. 1,7; ቀዳሚሃ ፣ ለትዕቢት ፣ Sir. 10,12; Sir. 10,13; Sir. 37,16; ቀዳሚሁ ፣ ለካልእ ፣ ዓለም ፣ 4 Esr. 4,14; 4 Esr. 7,12; ቀዳሜ ፣ ማእረር ፣ Ruth 1,22; በቀዳሚ ፣ Gen. 1,1; አመ ፣ ቀዳሜ ፣ የአረሩ ፣ *initio messis* 2 Reg. 21,9; እምቀዳሚ ፣ *ab initio* Hen.

88,1. 2) ቀዳሚት ፣ *status vel conditio prior* (opp. ደኃሪት ፣) Job 8,7; Job 42,12; Luc. 11,26. 3) *primum* in suo genere a) *praestantissimum* ፣ ቀዳሜ ፣ ተግባሩ ፣ ለእግዚአብሔር ፣ Job 40,44; Num. 24,20. b) *primitiae* ፣ ቀዳሜ ፣ ወልድየ ፣ Gen. 49,3; Deut. 33,21; ቀዳሜ ፣ ቅድሳት ፣ Sir. 7,31; ቀዳሜ ፣ ማእረሩ ፣ Jer. 2,3; Ex. 35,5; Lev. 23,10; Deut. 18,4; Deut. 26,10; Ps. 77,56; Rom. 8,23; ቀዳምያት ፣ Sir. 7,31; Mal. 3,8; Hez. 48; Lit. 160,1; Syn.

Cross-references

Adv. ቀዳሚ ፣ (Dillmann 1857 § 163,2), raro ቀዳሜ ፣ (ut Marc. 4,28) *primum* , *primo* , *prius* , *antea* , *olim* , *quondam* , *pridem* Hen. 37,3; 1 Cor. 12,28; Marc. 4,28; 4 Esr. 10,55; Hen. 15,6; Hen. 58,6; 1 Reg. 3,10: ቀዳሜ ፣ ኩሉ ፣ πρῶτον πάντων 1 Tim. 2,1. pron. suff. ሁ ፣ assumit (vid. A. 1.): ቀዳሚየ ፣ ቃለ ፣ አልብየ ፣ ወትካትየ ፣ Ex. 4,10; 4 Esr. 4,1.

Bibliography

Revisions

- Pietro Maria Liuzzo fixed nesting to answer email of Andreas Ellwardt of 4.11.2017 on 7.11.2017
- Andreas Ellwardt *Verschachtelung korrigiert* on 4.11.2017
- Andreas Ellwardt *und nochmal* on 4.11.2017
- Andreas Ellwardt *last updated txt file and doc file of Lexicon* on 19.4.2017
- Pietro Maria Liuzzo *exported from lexicon to XML* on 16.1.2017
- Pietro Maria Liuzzo *updated lexicon XML file adding nested senses* on 16.1.2017
- Andreas Ellwardt *updated txt file and doc file of Lexicon* on 22.11.2016